

РЕКОМЕНДАЦІЇ
ІХ Міжнародної науково-практичної конференції
«РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ В МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ»
(Київ, НАВС, 5–6 грудня 2024 року)

Проблеми запобігання та протидії корупції, особливо в умовах російської агресії, за своєю гостротою залишається одним із нагальних викликів держави і не лише через узяті міжнародні зобов'язання, а, передусім, у зв'язку з тим, що корупція сприймається в соціумі як головний фактор стримування соціально-економічного розвитку. Зазначене, без сумніву, негативно впливає на рівень обороноздатності, підриває довіру до влади, перешкоджає конструктивному діалогу з громадянським суспільством, шкодить іміджу країни на світовій арені.

Лише при рішучих діях з викорінення цього явища, формуванні в суспільстві нульової толерантності до корупції можна сподіватись на кардинальну зміну ситуації. Умовою вдалої реалізації державної антикорупційної політики в Україні є відповідне законодавство включно з широким відомчим і міжвідомчим правовим забезпеченням. У цьому вже зроблено відчутні кроки – прийняті антикорупційні програми, Урядом затверджено і поступово виконується Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки. Але самої наявності нормативних приписів замало. Потрібні ефективне їх застосування усіма державними структурами при належному соціальному контролі за усіма суб'єктами публічного адміністрування, активне запровадження цифрових технологій, реальна незалежність судової влади, незаангажованість засобів масової інформації тощо.

Закономірну увагу при цьому слід приділяти розумному, відповідно до національних особливостей, вивченню й впровадженню зарубіжного досвіду. Йдеться про політичні, правові, економічні й організаційні механізми подолання корупції, що, як доведено, досить успішно функціонують у США, західноєвропейських країнах, а також Сінгапурі, Японії та ін.

З огляду на викладене, учасники ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі»,

визнаючи, що ефективні запобігання та протидія корупції у значній мірі сприяють підвищенню рівня обороноздатності держави;

ураховуючи рекомендації конференцій та круглих столів, які упродовж року відбулися на базі закладів вищої освіти МВС, зокрема: «Виявлення корупційних ризиків у діяльності МВС, шляхів запобігання та протидії корупції в умовах воєнного стану та у період післявоєнного відновлення України» (ОДУВС, 26 березня); «Корупційні ризики в системі МВС в окремих сферах діяльності» (ЛьвДУВС, 26 квітня); «Виявлення корупційних ризиків у діяльності МВС, шляхів запобігання і виявлення корупції в умовах воєнного стану та у період післявоєнного відновлення України» (ДДУВС, 18 квітня); «Визначення корупційних ризиків у діяльності МВС, шляхи запобігання та протидії корупції в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України» (ДонДУВС, 27 вересня); «Корупційні

ризиках у діяльності МВС, шляхи запобігання та протидії корупції» (ХНУВС, 22 жовтня); «Деякі питання управління корупційними ризиками: вдалі практики з виховання доброчесності у системі МВС України» (ЛьвДУВС, 21 листопада), а також навчань з антикорупційної тематики для уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції закладів, установ, та підприємств, що належать до сфери управління МВС;

визнаючи необхідність подальшого впровадження принципів доброчесності в органах державної влади та місцевого самоврядування як одного з важливих принципів у реалізації антикорупційної політики,

усвідомлюючи, що під час дії правового режиму воєнного стану координація антикорупційних заходів на національному рівні значно ускладнюється,

враховуючи необхідність реалізації Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.08.2024 № 792-р,

з огляду на те, що впровадження інституційних і законодавчих реформ, спрямованих на протидію корупції, сприяє прозорості та підзвітності державного сектору, а в умовах, коли корупційні схеми перестають домінувати, підвищується конкурентна спроможність суб'єктів господарювання, створюються кращі умови для розвитку інвестиційних проєктів, що позитивно позначається на економіці країни;

беручи до уваги, що запровадження принципів доброчесності в секторі безпеки й оборони фундаментально позначається на зниженні рівня корупції, забезпечуючи ефективне функціонування державних інституцій, а також є вагомим індикатором євроінтеграції та готовності до набуття повноправного членства в Північноатлантичному альянсі,

РЕКОМЕНДУЮТЬ:

Верховній Раді України:

1. Прийняти законопроект № 12243, яким передбачається внесення змін до статті 77 Кримінального кодексу України щодо застосування додаткового покарання у виді конфіскації майна.

2. Опрацювати пропозиції щодо внесення змін і доповнень до:

Закону України «Про запобігання корупції» стосовно:

– уточнення у пункті 2 частини першої статті 26 виду інформації, яка не підлягає розголошенню:

«2) розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах конфіденційної та іншої інформації з обмеженим доступом, що стала їм відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків, крім випадків, встановлених законом.»;

– урегулювання у частині сьомій статті 45 переліку осіб, декларації яких підлягають вилучення з публічного доступу декларації щодо осіб, які проживають у частково деокупованих регіонах України, яку викласти у такій редакції:

«7. Суб'єкти декларування з числа військовослужбовців Державної прикордонної служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Управління державної охорони України, Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, а також поліцейських поліції особливого призначення, які під час дії воєнного стану залучені до ведення бойових дій у порядку, визначеному частиною четвертою статті 24 Закону України «Про Національну поліцію» (крім суб'єктів декларування із числа військовослужбовців, зазначених у пунктах 1–5 цієї частини), та державних службовців, поліцейських, які проходять службу в державних органах частково деокупованих областей України від збройних сил країни-агресора, зобов'язані подати визначені цією статтею декларації не пізніше 90 календарних днів з дня настання першої з таких обставин – припинення або скасування воєнного стану.»;

– доповнити основними завданнями особи, відповідальної за реалізацію антикорупційної програми, з метою реалізацією та здійснення заходів із запобігання та виявлення корупції, а саме доповнити статтею 64¹ у такій редакції:

«Стаття 64¹. Основні завдання Уповноваженого

Основними завданнями Уповноваженого є:

1) здійснення заходів щодо виконання (реалізації) Антикорупційної програми;

2) організація роботи з оцінки корупційних ризиків у діяльності відповідного органу, підготовки заходів щодо їх усунення, внесення керівнику такого органу відповідних пропозицій;

3) за фактом виявленого під час заходів щодо оцінки корупційних ризиків порушення Антикорупційної програми, вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення ініціювання перед керівником питання проведення внутрішнього розслідування в порядку, передбаченому розділом XV Антикорупційної програми;

4) регулярне звітування перед засновниками (учасниками) юридичної особи;

5) отримання інформації від працівників про факти підбурення їх до вчинення корупційного правопорушення або про вчинені іншими працівниками чи особами корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

6) отримання інформації від працівників про виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів, а також ужиття заходів щодо врегулювання виявленого конфлікту інтересів;

7) проведення індивідуального консультування працівників з питань застосування антикорупційних стандартів і процедур.»;

– вдосконалення юридичних підстав включення до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, інші порушення Закону України «Про запобігання корупції»;

Кримінального процесуального кодексу України:

– з метою усунення неузгодженості положень Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України в контексті розмежування корупційних та пов'язаних із корупцією кримінальних

правопорушень у визначенні предметної підсудності внести зміни до частини першої статті 33¹ КПК України, а саме після слова «корупційних» додати словосполучення «та пов'язаних із корупцією»;

Кримінального кодексу України:

– до статей 366², 366³ КК України щодо створення механізму винагороди викривача не лише за корупційні злочини, а й кримінальні правопорушення;

Кодексу України про адміністративні правопорушення:

– стосовно уточнення виду інформації, яка не підлягає розголошенню та викласти частину першу статті 172⁸ у такій редакції: «Незаконне розголошення або використання в інший спосіб особою у своїх інтересах конфіденційної та іншої інформації з обмеженим доступом, яка стала їй відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків, крім випадків, встановлених законом»;

– розширення у примітці до статті 172⁸ кола суб'єктів, на яких поширюється дія частини першої цієї статті та викласти примітку статті 172⁸ у такій редакції «Примітка. Суб'єктом правопорушень у частині першій цієї статті є особи, зазначені у пункті 1 та підпункті «а», «в» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», інші особи, які забезпечують роботу конкурсних та дисциплінарних комісій, а також особи, зазначені в частині другій статті 17 Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань».»;

Кабінету Міністрів України:

– продовжити співробітництво з Групою підтримки України (SGUA) Європейської комісії в рамках Європейського інструменту сусідства щодо розроблення нових програми допомоги України для ключових сфер реформ, таких як децентралізація, боротьба з корупцією та зміцнення верховенства права, для подальшого їх співфінансування та реалізації за участю країн-членів Євросоюзу;

– продовжити впорядкування, доступність, якість та цифровізацію адміністративних послуг, а також їх узгодження із законодавством ЄС, включаючи European Interoperability framework, eIDAS та Single Digital Gateway з метою повної інтеграції до цифрового простору ЄС;

– забезпечити контроль за виконанням відповідальними державними органами Плану заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки;

Національному агентству з питань запобігання корупції:

– доповнити положення Порядку вилучення з відкритого доступу декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затверджених наказом НАЗК від 12 жовтня 2023 року № 221/23, процедурою відкриття за повідомленням декларанта доступу до його відкритої частини декларації;

– з метою створення умов для підвищення рівня запобігання корупції на загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному рівнях шляхом використання визначеного інструментарію цифровізації та забезпечення

підготовки кадрів відповідної спеціалізації розробити Концепцію використання цифровізації для запобігання корупції;

Міністерству внутрішніх справ України:

– забезпечити контроль за виконанням положень Плану Міністерства внутрішніх справ України з реалізації плану заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки в частині: забезпечення безпеки викривачів; удосконалення механізму внутрішнього контролю та запобігання корупції; застосування єдиних критеріїв і стандартів доброчесності для перевірки усіх органів правопорядку та прокуратури, а також їх постійного моніторингу; впровадження єдиних етичних принципів для співробітників органів правопорядку та прокуратури; посилення механізму демократичного цивільного контролю; підвищення обізнаності працівників органів правопорядку та прокуратури з питань доброчесності, підзвітності та прозорості за допомогою системного навчання;

– організувати проведення протягом січня–лютого 2025 року круглого столу з питань обговорення законопроекту, яким впроваджується інститут доброчесності для перевірки працівників органів правопорядку та прокуратури, визначаються критерії доброчесності та єдиний (однаковий) механізм її перевірки, із залученням фахівців Офісу Генерального прокурора, Міністерства юстиції України, Національної поліції України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України, Державної митної служби України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при Раді національної безпеки і оборони України, закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, науково-дослідних установ;

– забезпечити інформування щокварталу до 25 числа наступного місяця Кабінету Міністрів України про результати виконання Плану заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки;

– уживати заходів щодо періодичного проведення навчань з основних положень антикорупційного законодавства, питань професійної етики та доброчесності для уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції закладів, установ та підприємств, що належать до сфери управління МВС, в очному форматі на базі одного із закладів вищої освіти, що належить до сфери управління МВС;

– продовжити цифровізацію адміністративних послуг та процесів, які надаються МВС та поширення інформаційно-просвітницьких кампаній, спрямованих на підвищення обізнаності населення про їх наявність, зокрема щодо: створення та впровадження функціональної підсистеми «Інформаційно-аналітична система ліцензування видів господарської діяльності МВС»; модернізації функціональної підсистеми «Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин»; модернізації інформаційно-комунікаційної системи

Єдиного державного реєстру транспортних засобів, зокрема інтеграційної взаємодії із зовнішніми інформаційними ресурсами;

Державній службі України з надзвичайних ситуацій:

– привести до сучасних вимог антикорупційного законодавства положення Інструкції з провадження антикорупційних заходів у системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій, затвердженої наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 01 грудня 2015 року № 600;

Міністерству цифрової трансформації:

– забезпечити дієву координацію виконання Пріоритетних напрямів та завдань (проектів) цифрової трансформації на 2024–2026 роки, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 серпня 2024 року № 735-р;

Консультативній місії Європейського Союзу в Україні:

– надавати підтримку діяльності органам державної влади та громадським організаціям, які запроваджують принципи доброчесності в діяльність публічних службовців;

– здійснювати координацію, сприяти залученню іноземних експертів на всіх етапах напрацювання законодавчих і нормативно-правових актів, спрямованих на запровадження принципів доброчесності під час проходження публічної служби;

Програмі НАТО з виховання доброчесності (ВІ):

– продовжити надання консультативної та методичної підтримки сектору безпеки та оборони щодо запровадження принципів доброчесності відповідно до вимог НАТО;

закладам вищої освіти, що належать до сфери управління МВС:

– у співпраці з Програмою НАТО з виховання доброчесності (ВІ) та науковим центром проблем виховання доброчесності та запобігання корупції в секторі безпеки й оборони Національного університету оборони України продовжити заходи з розроблення та подальшого наповнення відповідними методичними матеріалами уніфікованої програми з виховання доброчесності для навчальних закладів сектору безпеки та оборони України;

– продовжити фундаментальні й прикладні наукові дослідження з проблем запобігання та протидії корупції, упровадження політики доброчесності в правоохоронному секторі, актуальних питань антикорупційного законодавства, захисту викривачів і членів їхніх сімей, поширення корупційної злочинності в Україні, налагодження ефективної співпраці з інститутами громадянського суспільства щодо реалізації антикорупційної політики держави з подальшим упровадженням напрацювань у законотворчість, правозастосовну практику й освітній процес;

– збільшити перелік навчальних дисциплін з антикорупційної тематики, зокрема в таких загальнотеоретичних навчальних дисциплінах, як теорія держави та права, юридична деонтологія, шляхом формування в здобувачів вищої освіти стійкого уявлення про корупцію як явище, що суттєво сповільнює соціально-економічний та правовий розвиток країни;

– надалі запроваджувати факультативи, тренінги, навчальні продукти й імплементувати критерії доброчесності, антикорупційної обізнаності до

реалізації вимог кадрової політики в площину виховної та профілактичної роботи серед здобувачів освіти і працівників університету;

– розробити методичні рекомендації за темою «Проведення уповноваженими підрозділами (уповноваженими особами) з питань запобігання та виявлення корупції антикорупційних перевірок ділових партнерів суб'єктів системи МВС».

Оргкомітет